

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó: Papp György, Gyulafehérvárt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda

Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Gyulafehérvár, 1896. június 25.

Városunk képviselő testületének gyűlésében e hó 23-án olvastatott fel az 1896. VI. t. cz., melyben Magyarország ezeréves fennállása megörökítettik.

Hazafias érzelemtől telten felállva hallgattuk végig azt, éltetve koronás királyunkat, ki e törvény szentesítésével a nemzetnek egy örök időkre szóló emléket adott.

Hazafias érzelemtől eltelve, a tiszta hazaszeretet sugallta azon határozatot, miszerint a törvény kinyomtatva a város lakosai közt kiosztassék.

Szép e törvény, hisz benne a magyar haza egy ezredéven át szerzett elévülhetlen babérai vannak megörökítve, — szép, mert a koronás királlyal együtt érző nemzet egyöntetű akaratából lett merítve.

E város, mely hazafiság terén magánál előbb kit sem eured, melynek polgárai vállaltva igyekeznek megtenni, e gyűlésen két oly határozatot hozott, melyről megemlékeznünk kell.

Elsőt már említettük.

Évek hosszú sora óta szokás az, hogy az EMKE egyesület közgyűléseit Erdély valamely nagyobb városában tartja meg, azonban bevárja azt a központi választmány, hogy az egyes városok közgyűlésétől meghívassék.

Városunk a megtartott közgyűlésen e tekintetben is határozott, kimondva azt, miszerint az EMKE közgyűlését 1897 évben ide hívja meg, egyúttal felhatalmazta a tanácsot arra,

hogy ezen meghívást a központi választmánynyal tudassa.

Alsófehérmegye területén az EMKE közgyűlést még nem tartott s így azt reméljük, hogy a város ezen meghívását elfogja fogadni.

A községi hitelszövetkezetekről.

I.

Az államot alkotó elemek között a földművelő nép részesül legkevesebb támogatásban.

A nagy birtokok, a gyárak, az iparosok, a kereskedelem, részint a velők működő nagy tőke támogatásával, részint az ismeretek és tudomány segítségével számtalan úton-módon gondoskodtak és gondoskodhattak érdekeik megvédéséről; s külön testületei révén már sok olyan intézményt létesítettek, melyek védő bástyái mögött az egyesek tevékenységei helyes irányt, az összesnek érdeke pedig biztos védelmet nyert.

A földművelő nép az ő tájékozatlanságával teljesen magára hagyatott, boldoguljon a hogy tud!

Nem a közigazgatást, nem a bíraskodást értem, mert e téren túlon-túl gondoskodnak rólunk, de értem a földművelő nép közgazdasági helyzetét, melyben ma tehetetlenül vergődik, vezérlő eszme nélkül tesped s közeledik az elmerülés a gazdasági tönk felé.

Allamunk legfőképpen földművelő állam, s mint ilyennek összes gondoskodásával első sorban a földművelő népet kellene támogatni.

Gondoskodnia kellene a gazdasági ismeretek helyes terjesztéséről, a gazda körök alakításáról, de legfőképpen azon eszközök és módokról, melyek a földművelő nép hitelviszonyait hivatvák javítani.

A ki a nép pénzügyi viszonyait, azokat a forrásokat ismeri, ahonnan a nép hitel-igényeit kielégítheti, csak az tudhatja igazán, mennyi kárt szenved a szegény földművelő csak azért, mert nem segítenek rajta azok, kik minden anyagi áldozat nélkül, kizárólag tudásuk s legföllebb, valami csekély fáradozással rajta segíthetnének.

Ha egy szegény embernek pár száz frtra van szüksége, amivel csekély gazdaságát fejleszteni tudná, azt elriasztja a magas kamatláb, amit tőle kérnek; ha pedig a pénzre elkerülhetlenül szüksége van, akkor vagy a helybeli uzsorások körmei közé kerül, vagy a vidéki takarékpénztárak áldozatává lesz, mert elenyésző csekély még azon költségek száma, ahol a hitelre szorult nép az önszegélyző kölcsön szövetkezetek áldásait élvezhetné.

Az önszegélyző hitelszövetek között, feltétlenül hasznos csak az lehet, mely a nyereszkesedés teljes kizárásával működik, mely a tagjaik között kifejlődő összetartás, és az együttműködésből kifolyó hasznos tevékenységgel sok más egyéb üdvös intézménynek válik melegágyává.

Ilyen szövetkezetek azok, melyek Reiffeisen rendszere szerint alakultak.

A Reiffeisen-féle szövetkezetek fő alapelve az, hogy a tagok által befizetett tőke után azok tulajdonosai osztalékul magasabb kamatot nem kaphatnak, mint a mennyit a kölcsön után a tagok fizetnek.

Ezen elv keresztül vitelével a tőke nyereszkesedése teljesen kizárható, s a hitelre szorultak a lehető legméltányosabb segítségben részesülnek. Az ilyen szövetkezetek míg egyrészt a szegény népnek is alkalmat adnak megta- karított filléreinek gyümölcsöző elhelyezésére,

TÁRCZA.

Dobó István.

— Történeti elbeszélés. —

(Folytatás.)

Klára Margittól tudá meg Dobó László halálát s annak utolsó kívánságát, melynek következtében Istvánnak esküvel kellett róla lemondania.

„Isten parancsa az első,” szölt látszólag megnyugodva, mintha már el lett volna erre készültve, de amint Margit őt elhagyta, öntudatlanul támo lyogott be a szobába s eszméletlenül rogyott az imázsámolyra, mely fölött az isteni Anya képe díszelgett.

A mint magához térve fájdalmas tekintettel szeméit e képre függeszté, ajkai imát rebegtek:

„Mária, kegyes anyám, a te leányod szenved, segíts rajta!”

S az isteni Szűz biztatón tekint le reá.

VIII.

Olomsúlylyal nehezedett István keblére a bánat s a fájdalom, de ezt nyilvánítania nem volt szabad, mert nővére Margit, ki rövid idő alatt férjt s atyát vesztett a kétségbeesés szélén állott. Őt kellett vigasztalnia Istvánnak, kinek önmagának lett volna legnagyobb szüksége a vigasztalásra.

De vajjon van e lehetőség vigasztalásra, midőn nincs remény, már pedig István esküje által még a reménynek legutolsó sugarától is megfosztá magát s leike láthatárát köröskörül a bánat fellegei takarták, a nélkül, hogy maguk mögött rejtették volna az öröm világító napját, mely a fellegek eloszoltával mindent felderítendene.

A kötelességtudat azonban minden reménytelensége daczára sem engedé őt kétségbeesni.

A királyi kegy az atya hivatalát a fiúra ruházta át s így Dobó István lőn az egri vár kapitányává.

Ali a hajdani hatvani, most már budai basa ült ennek legjobban. Végre valahára nyomára akadhott arra, a ki legszebb hölgvét, szíve bálványát: Irenet megszöktette.

Boszút lihegő lelke arra készte, hogy a legnagyobb sietséggel szedje össze teljes haderejét s két nap múlva már Eger alatt termett, hol maroknyi sereg állott Dobó István rendelkezésére, ki bizva bizott abban, hogy im már dicső halál mentendi meg az élet kinjaitól, miután őt a földi rögökhöz többé már misem köti.

Szorgosan vizsgálta meg a vár minden egyes pontját, kijelölte az egyes csapatok helyét, elrendezte és felállította kevés számú ágyút egy alig 20 évesnek látszó fiatal segédtsitz kíséretében, kinek feltűnő szépségti arca, karcsú termete, domború melle inkább nőre emlékeztetett, mint férfúra s hajlékony tagjaira tán jobban is illett volna a női ruha, mint a badfiak öltö-zete.

Alig történtek meg az előkészületek, eldőrdültek a török ágyúk s szakadatlanul folyt a tüzelés egész napon s a sziporkázva reptűlő, sísíeregve futyúló tűzgolyók tátongó réseket ütöttek a falakon.

Másnap egy kis török csapat jött a vár déli kapuja elé s fehér zászlót lobogtatva bebocsáttatást kért. Megadták nekik.

Dobó embereit maga köré gyűjtve, meghallgatta őket:

„Ali basa — kit Allah sokaig éltessen! — így szölt a küldöttség vezére, — felszólít beuneteket hitvány gyaurok, hogy adjátok fel a várat, különben jaj nektek!”

Megvető mosolylyal válaszoltak a magyar vitézek s mint valami varázslításra rántották ki kardjaikat, magasra tartva azokat e szavak kíséretében:

„Esküszünk az égre, míg egy csepp vér folyik ereinkben, nem adjuk meg magunkat!”

S Dobó azzal toldotta meg: „De a ki a vár feladását még csak meg is említi, legyen az fő vagy közember, balállal lakoljon!”

Ezalatt csapatostúl tolongtak oda az asszonyok, kik lelkesedve tarták újjukat az ég felé: „Esküszünk, megvédjük Eger!”

Erre Dobó István a követséghez fordult:

„Mondjátok meg Alinak, a mit láttatok!”

* * *
Október 18-án történt. Bömbölő ágyúk hirdették, a bős Ali nagy haragját.

A magyar vitézek oroszlanerővel küzdöttek végső elkeseredésükben, midőn egyszerre egy nagy női csapat vonul a alakhoz, füstökben, fazekakban hozva a forró vizet, a megolvasztott szurkot.

A tökök sikítóan jajgattak, mikor e meleg fürdő nyakuk közé ömlött s ez fokozta a nők lelkesültségét, mely hajnali pir alakjában székelte orcáikon. Csak egy közülök feltűnően halvány — Klára.

Hajdani ide arezáról a bánat lehervasztá a rózsákat, de ez az érdekes halványság, az a bús komoly rózsás ajkai körül még fokozottabb mértékben tünteti elő szabályos vonásainak szépségét.

Dobónak lelke, egész szenvedélyével szemében ült. Csak őt látta s egy perczig mindenről megfeledkezett. Alig vette észre, hogy a törökök közül már többeknek sikerült a vár fokára felhágni. Első közöttük Ali, ki fényes kardját bőszen villogtatva egyenesen Dobónak rohan, mialatt ez még mindig Klára nézésében merül el.

Már snjtani akar, midőn hirtelenül közéjük ugrik azon szép, fiatal vitéz, ki az ostrom kezdete óta Dobónak mintegy árnyékává vált mindenütt kísérte, mindig oldala mellett volt.

másrésről, azon felemelő helyzetbe juttatják, hogy a maga baján otthou, ön erejéből és a leg-humánusabban segíthet.

II.

A hitelszövetkezetek alakítását sokan csak azért nem kísérlék meg, mert nem tudják, hogy fogjanak hozzá; s mint hogy az első teendőket sem ismerik, a népek bajok és vesződéségtől félve, a szövetkezet alakítása legtöbb esetben jámbor óhajítás marad.

A hitelszövetkezetek alakítása pedig bátran ki merem mondani nem nehéz dolog.

Jól tudjuk, hogy legnagyobb testületektől kezdve a legkisebb falusi olvasóköriig a vezetés, a szellemi munkálkodás és tevékenység annak az egy-két egyénnek vállaira nehezedik, kiket képességük, ambíciójuk, buzgalmuk a szorgos munkásságra ösztözik, kik rendszerint az összes helyett, a testület nevében működnek. Sok ember együtt — és egyszerre legföljebb csak tanácskozhatnak — de alkotni nem tud.

Ezért a hitelszövetkezetek alkitásához sem kell sok ember.

Minden községben meglehet a hitelszövetkezetet alakítani, — a hol azt a pap, jegyző és tanító komolyan akarják, hivatásuknál fogva minhármán a legszorosabb összeköttetésben élve a néppel, ha feladatukat lelkiismeretesen teljesítik, annyl befolyással bírnak a nép lelkiületére, hogy egyetértő, vállvetett működésükkel a községi lakosokat a hitelszövetkezet eszméinek bizonyára meg tudják nyerni.

A hitelszövetkezet áldásos voltáról, annak hasznosságáról, elengedhetetlen szükségéről első sorban tehát nekik kell meggyőződniek; s ha a gondjaikra bizott nép érdekeit, a mi pedig legtöbbször az ő érdekük is, igazán szívükön hordják s annak előmozdításáért a hitelszövetkezetekkel járó csekély fáradozásait nem röstelik, akkor a szövetkezet létesítésének többé semmi nem áll útjában.

Szükségesnek látom itt hangsúlyozni, hogy addig, míg a szövetkezet alakításán fáradozó egyének a tervezett hitelszövetkezet kiviteli módjáról, főképen a szövetkezeti kiviteli módjáról, főképen a szövetkezeti igazgatóságot alkotó egyénekről, a szövetkezet szervezetéről, szóval a fontosabb részletekről egymásközt teljes megállapodásra nem jutottak, addig ezen ügyről többek előtt, kik tájékozással nem bírnak, beszélni nem tanácsos.

A közmondás is azt tartja, hogy dobbal nem lehet verebet fogni.

És csakugyan azt látjuk mindenütt, a hoz a népet egy közös actiora akarjuk indítani, hogy

a tömeges felhívás — még az intelligencia között is — csak ritkán vezet eredményre. A községi lakosok, a föld népe között pedig, kiváló képen mikor az ő anyagi érdekeit érintő ügyekről van szó, csak is az egyénenkénti kapacitással lehet ezélt érni.

Némileg talán felesleges ugyan a néppel való bánásmódról a mi alkotmányos életünkben a hol a korteskedésre annyi alkalom kínálkozik, éppen a nép vezetőinek tanácsot adni; de figyelmüket különösen arra akarom felhívni, hogy a hitelszövetkezetek alakításánál is valószággal korteskedni kell.

Ugyanazért legcélszerűbb, ha a hitelszövetkezet kezdeményezői, mondjuk a szervező bizottság lehetőleg kevés számú tagjai a községi lakosokat maguk között felosztják és megkezdik a tagok gyűjtését.

A legnagyobb hiba lenne valamely község lakóit minden előkészület nélkül egyszerre értekezletre avagy éppen már alakuló gyűlésre hívni.

Sokkal fontosabb az ügy és elbírálása nagyobb ismeretet és tájékozódást igényel, sem hogy arról egy község lakóit egy értekezlet, vagy gyűlés rövid ideje alatt egyszerre felvilágosítani, az ügynek megnyerni, és legkivált mindenütt jelentkező ellenzéket meggyőzni lehetne.

Ezért szükséges, hogy a szervező bizottság tagjai a községi lakosok előkelőbbjeit és a kevésbbé tehetősek közül is azokat, kiket jóra való, szorgalmas munkásoknak ismernek, a hitelszövetkezet céljáról, hasznosságáról példák előadásával igyekezzenek felvilágosítani s őket és által a szövetkezetnek megnyerni.

Fel kell őket világosítani, hogy a hitelszövetkezetben a jobb módú ember ne féltse azt a pár forintját, melyet üzletrész gyanánt befizet, mert kamatosul kapja vissza tehát sajátjából mit sem áldoz, sőt ellenkezőleg észrevétlenül tőkét gyűjt magának.

Meg kell a néppel értetni, hogy a hitelszövetkezet útján nem csak azt éri el, hogy a szükséges hitelt otthon a saját erejéből, és a mi a legfőbb, a lehető legolcsóbban fogja megszerezni, hanem ez által módjában fog állani az olyan szegényebb embertársain is segíteni, a ki talán más uton nem boldogulhatna.

Mikor azután a szervező bizottság a hitelszövetkezetnek a jelzett módon 25–30 tagot már megnyert, s ezáltal a hitelszövetkezet alapjait már megvetette, akkor az alakuló gyűlést lehető rövid idő alatt meg kell tartani.

Mint már fentebb említettem, — a szervező bizottságnak — az alakulás megindítása előtt a

hitelszövetkezet szervezete felől már megállapodásra kell jutniok, vagy is a hitelszövetkezet alapszabályait, melyben az üzleti tevékenység mérve, a kivitel és kivetés módozatai megállapítottak — az alakuló közgyűlésre teljesen kidolgozva kell vinni, hogy ott a részletek felől már vitatkozni se kellenék.

Mint hogy a szövetkezetek működését az alapszabályok irányítják, azok megállapítása képezi az alakulás leglényegesebb munkáját s ezért a hitelszövetkezetek szervezetéről bővebb tájékozást óhajtok nyújtani.

Sz. S.

A kiállításról.

Az ezredéves kiállítás látogatói tele vannak a láttak magasztalásával; a szebbnél szebb tárgyak egész rengetege köti le a szemlélt, s épen ezért megtörténik, hogy egyes kiváló és hasznos tudnivaló elkerüli a beható figyelmet, miért is szükségesnek tartjuk ismeretetését azon kiállított tárgyaknak, melyek azokat is érdekelhetnek, kiknek még nem volt alkalmuk a kiállítást megtekinteni.

A nagy gédesarnok egyik legkimagaslóbb és leg gazdagabb csoportja a *Geitner és Rausch* műszaki üzlet, szivattyú-, tűzfecskendő- és gépgyár, malomkő-gyár, érezöntőde, és ezinnező gyártmányainak kiállítása. A Jó zsef főherceg úr ő cs. és kir. fensége udvari szállítója által nagy számmal és kiváló szépen bemutatott tűzfecskendők és tűzoltó felszerelések kitűnőségét bizonyára legjobban igazolja azon körülmény, hogy az országos tűzoltó főparancsnok úr ezen ezéget tűntette ki udvari szállítói címével. A Geitner és Rausch malomkő-készítményei, melyek jó minőségük folytán váltak közismertekké hazánkban és külföldön igen szép csoportozatokban vannak bemutatva. Különösen gazdag a czég tejgazdasági osztályának kiállítása; fél literestől, egész 30 literes ürtartalmu nagyságig bemutatott tejszállító kupák, melyek háromszor ezinneztettek, s légmentes elzáró készülékkel vannak ellátva, igen erősek, tartósak, s közegészségi szempontból kiválóan ajánlatosak. — Geitner és Rausch központi főüzletében, Andrásy-ut 8. sz. gazdagságieszközök szerszám és szerszámgépek, műszaki eszközök, háztartási eszközök, konyhafelszerelés és tornaeszközök oly gazdag raktára van, hogy az valóban érdekes és tanulmányos látnivalót képez, mert sok czélszerű eszköznek megismerésére vezet, melyek részletes, gyakorlati bemutatása csakis ott történhetik meg, miért is felhívjuk t. olvasóinkat, hogy budapesti látogatásuk alkalmával ne mulasszák el Geitner és Rausch központi üzletét is megtekinteni, hol a legnagyobb készséggel mutatják be mindazon új és célszerű eszközöket, melyek a gazdaság, ipar vagy háztartás körül hasznosak.

Aki vidékről felrándul a kiállításra, bizonyára valami ajándékot óhajt vinni hozzátartozóinak, rokonainak, hazatértekor. Senki figyelmét nem kerülheti el a Kosuth Lajos utca 9. számú házba május elsején megnyitott, valódi praktikus szellemre valló berendezést „Egyformitok árúháza”, melynek látványosság szám-ba menő mesés gazdasága kirakatai előtt folyton tolonganak a szemlélésben gyönyörködő emberek. A fővárosi napisajtó is méltánylással ismertette ezen új intézményt, s azt Budapest világvárosi jelentőségének emelésére tudta be. De az üzletben tolongó vásárlók nagy száma is mind arról nyer meggyőződést, hogy a forintért vett áruk, melynek csodálatosra ejtő különfeleségben vannak az üzlet raktáraiban felhalmozva, valóban értékes és jutányos tárgyak. Mert az az új, érdekes ebben az üzletben, hogy minden tárgynak egy forint az ára, s szinte képzelhetlen, hogy mi minden kapható itt egy forintért; egész bőségszaruja ez az üzlet a legszebb diszmitveknak és hasznos eszközöknek, úgy hogy mindenki megtalálhatja azt, mit ajándéknak kedvesnek vagy czélszerűnek tart.

A fővárosi szállólák túlszűfoltóságának híre aggodalomba ejtette a vidéki közönséget, hogy nem lehet lakást kapni Budapesten. Ez ma már teljesen megszűnt, s különösen a csendes, zajtalan szállodákban mindig van szoba. Ezek között legjobban ajánlatjuk *Berecky Lajos* „Erzsébet királynéhoz” címzett szállodáját, IV. egyetem-utca 5. sz. alatt, hol kényelmesen, tiszta szobák, a leggondosabb kiszolgálás mellett a legjutányosabb kaphatók. Ne adjon senki a bérlőkieseknek szavát, kik a megérkező utasnak azt mondják, hogy nincsen tures szoba az „Erzsébet” szállodában, mert ezek borzvalót kapnak azon szállodáktól, hova viszik s a vendégek drága árt számítanak. A közönség nyugodtan jöhet Budapestre, az „Erzsébet szállodában” olcsó és kellemes lakást talál mindig.

Striegl F. J.

(Vége.)

Ali sujt; a fiatal vitéz a Dobónak szánt csapást mellével fogja fel s haldokolva rogy le:

„Dobó szeretlek!” voltak utolsó szavai s a kettő vágott páncél alól hófehér női kebel tűnik elő.

Ali első meglepetésében szinte kőszoborrá válik, kardját kezéből kiejti s merev nézéssel bámul áldozatára. Megtörtén, erőtlennül rogy le a holtestre s kétségbeesetten nyögi e szavakat:

„Óh Irene, én öltelek meg, ki jobban szerettelek a világ minden nőjénél. Ne adjon Alláh nekem üdvöt!” S forró könnyeket hullat Irene hideg hullájára.

Dobót mélyen meghatotta ezen önfeláldozó szerelem, melyet Irene irányában tanusított. Csak most tudta meg, hogy ő volt férfiruhában állandó kísérője s azért megindultan nézte a szép hallottat, ki életével mentette meg őt.

„Hah! bosszút állok érte Irene, — kiált elkésredve — hisz barátom neje voltál. Föl Ali! vonj kardot, tudom, hogy engem kerestél, mutasd ki most bátorságod!”

Ali fölugrott, felvette elejtett kardját, de a viaskodás nem tartott sokáig, néhány pillanat múlva Ali élettelenül ott pihent a holt Irene mellett.

A hős női sereg ezalatt vitézül küzdött. Oroszlán erővel s kifogyhatatlan lelkesedéssel öntözék a gyengék a felhatolni igyekvő törökökre a forró vizet és szurkot. Mind ennek daczára egy-két töröknek mégis sikerült a felmászás.

Dobó a női sereghez sietett Ali elejtése után s óh horzalom! mit látott? — Egy a falon felkapaszkodó török, megragadta Klára ruháját, hogy őt lerántsa a mélységbe.

Dobónak, ennek látára majd megfagyott a vér ereiben. . . . Egy pillanat alatt ott termett szeretett Klárája oldala mellett s egy kardstújtással lecsapja a török kezét, ki zuhanva bukott a várfokról a sánczba

Klára a kiállott félelem következtében ájultan hangyatlott Dobó István karjai közé.

Mig ez karjaiban tartá a leányt, azalatt a vár északi oldalán benyomult a későn segítségül jött osztrák sereg Salm Miklós gróf vezérlete alatt.

Bámulva nézte a gróf a megragadó jelenetet, a mint a gyönyörű leány Dobó kitárt bal karján hátra dőlve feküdt. Szemeit nem tudta levenni az ájult Kláráról, oly ismerősöknek tetszettek vonásai.

Közelebb lépve hozzá, egy csillogó aranykeresztet pillant meg a lány nyakán, mely keresztire egy saját-szerű S betű van vésve.

„Leányom, elveszett drága kincsem!” s a gróf karjaiba zárja a magához tért leányt. „Ób mondjátok, hogy került ide?”

„Nevelő atyám azt mondá, — szól ájulásából felécsüdva a leány, — hogy Pozsony közelében talált, még alig 3 éves koromban.”

„Igen, igen, te vagy elveszett leányom, Salm grófnő, ott veszett nyomod Pozsonynál. Hála az égnek, hogy ismét megkerültél.”

„Szent ég! kiált fel most Dobó István szenvedélytől remegő hangon, Klára tehát enyém lehet, a nélkül, hogy megszegném eskümet?”

„Hogy értsem szavaidat? kérde a boldog atya, szólj!”

S Dobó néhány szóval elmondá történetüket.

„Most pedig — így végzé István beszédjét — elvinn háritva minden akadály, kérem adja nekem e drága kincset!”

„Legyen tied magyarok legvitézebbike!” s örömtias leányának kezét Dobó Istvánéba tévé.

Ez volt az egri hős győzelmének legméltóbb jutalma

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1896 június 25.

— **Meghívó** az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyletnek 1896. június hó 28-án d. u. 4 órakor Gyulafehérvárt a „Hungária” dísztermében megtartandó IX. rendes közgyűlésére. A közgyűlés tárgysorozata. 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Felolvasás a) „Gyulafehérvár múltjából” tartja Veszely Károly, egyleti tb. elnök, b) „Róma ezer éves fennállásának ünnepe Apulumban” (K. u. 247-ben.) tartja Dr. Cserni Béla, muzeumőr. 4. Muzeum-könyvtár-örjelentés és a kiküldött bizottság jelentése. 5. Pénztári jelentés és a vizsgáló bizottság jelentése. 6. Az alapszabályok 44. §. értelmében a választmány egy negyed részének kisorsolása s helyébe új választás. 7. Esetleges indítványok, melyek azonban a választmányi ülésen bejelentendők. Közgyűlést megelőzőleg d. e. 11 órakor a városház tanácstermében választmányi ülés tartatik. Gyulafehérvárt, 1896. június 16-án. Csató János, kir. tanácsos, alispán, elnök. Dr. Kórödy Péter, titkár.

— **Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat** f. é. június hó 30-án d. u. 5 órakor a város-háza nagytermében tartja XIX. r. millenaris közgyűlését. Tárgysorozat: 1) Elnöki megnyitó beszéd. 2) Titkári jelentés. 3) Felolvasások. 4) Pénztári jelentés. 5) Al-talános tisztújítás. 6) Indítványok, melyek 24 órával a közgyűlés előtt az elnöknel bejelentendők. Gyulafehérvárt, 1896. június hó 21-én. Dr. Tódor József elnök. Bálinth György, titkár.

— **A történelmi, régészeti társulat millenaris közgyűlésére** szívesen látott vendég lesz minden intelligens egyén. Az érdekes gyűlésre tehát ily módon is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A vöröskeresztesgyűlés** nyári mulatságát szeptember hóra balasztotta.

— **A maros-szentimrei Hunyadi emlékre** újabb a következő adományok folytak be: Nagy-Küküllő vármegyétől 7 frt. 8 kr., Maros Torda vármegyétől (6-ik gyűjtés) 2 frt. 4 kr., Nagy-Várad várostól 25 frt., Munkács várostól 1 frt. 5 kr., Munkács egyházmegyei főbatságtól 5 frt., Győr várostól 20 frt., Budapest, fő és székvárostól 50 frt.

— **Ezredévi bucsujárás** Mária-Czelbe. Kiszaszony napján, szeptember 8-án Mária-Czelben minden évben nagy bucsu van, a melyre a katolikus hívők közül sokan szoktak elzarándokolni. Az idén az ezredéves ünnep alkalmából a bucsu sokkal népesebb és fényesebb lesz, mint rendesen. Az ájtatoskodók nagy részét mindig a magyar katolikusok képezik s a mostani bucsujárásra is nagyban készülődnek. A mária-cseli templomot Nagy Lajos király építette a törökökön nyert győzelme emlékére s az idén az ezredévi ünnep alkalmából az egész bucsujáró helyet gazdagon fölékesítik.

— **A milliomodik látogató.** A kiállítás megnyitása óta szombat estig 945.508 volt a látogatók száma a kiállításon. Vasárnap 35.316 volt a látogatók száma, a mi összesen 990.824 látogatót tesz. E szerint már nem hiányzik egész huszezer a millióból s így bizton feltehető, hogy már kedden a délelőtti órákban, vagy legkésőbb délután beérkezett a milliomodik látogató a kiállítás területére. Ezt a látogatót meglepetésben részesítették.

— **Muzsikáló cigányasszonyok.** A cigányvilág férfi-virtuózai mellett nem hiányoztak a híres női cigányprimások sem. A legnevesebb közülök kétségszékül Czinka Panna volt. Az idősebb Ráczné, Balogh Mária is híres volt a hatvanas és betvenes években hegedűjátékáról és már akkor is magára vonta a cigányok főprotektorának, József főhercegnek figyelmét. Az ő leánya pedig úgy a gitáron, mint a hegedűn remekel és a legszebb asszonyok egyikének bírében áll. Mind a kettő ma már csak ünnepi alkalommal játszik, teljesen átengedvén a tért a cigány-nemzet férfijeinek.

— **Az éhező Páris és az állatok.** Páris ostroma alatt, mikor a lakosok élelem dolgában a vég-sőig meg voltak szorulva, minden állatot megvettek 35.720 koronáért. Elkelt egy zebra 280,2 bölény 240, 2 szamborszavas 400, 12 onka 120, 2 jakk 312, 3 lud 48, egy kis zebra 320 koronáért, tyukok és kakasok-ért 688, 11 nyulért 80, két iramszarvasért 640, két antilopért 800, két vapii szarvasért 2000, egy antilopért 460, két tevéért 3200, egy borjaért 160, két elefántért 21.600 koronát adtak. Látható, hogy az árak megfelelnek a nagy szükségnek.

— **Aranytermés Ausztráliában.** Hogy a híres ausztráliai aranymezők mily gazdagok e drága fémekben, bizonyítják a következő adatok, melyek Ausztrália múlt évi aranyterméséről szólnak. A múlt évben

a hét ausztráliai gyarmaton összesen 2,350.562 uneczia aranyat termeltek. 1894-ben a termelés 2,243.562 1886-ban pedig 1,389.607 uneciára rugott. Látható, hogy az aranytermelés a legutóbbi 9 év alatt nagy haladást tett. A múlt évi termelésből Victoria-gyarmatra 740.086, Queenslandra 623.000, Új Déli Walesre 360.165, Új Zélandra 293.491 és Nyugat Ausztráliára 231.513 uneczia esik.

— **A velencei galambok pusztulása.** A nászutazókra, a kik Velencének szokták az ujjakat venni, érzékeny csapás vár. A velencei galambok, a Márkus tér e szelid és szerelmes lakói, melyek annyi öröme okoztak szelidségükkel a szerelmes utazóknak, pusztuló félben vannak. Eddig főleg államköltségen táplálták e galambokat, de ujév óta az állam megvonta az élelmezésükre szükséges pénzt. Azóta észrevehetően megfogytak és ha az olasz kormány nem könyörül rajtuk, nincs messze az idő, mikor hirmondó sem lesz belőlük.

— **A munkások részesedése a nyereségben** lassan bár, de mégis terjed — külföldön nagy hasznára az illető vállalatoknak. A londoni Clarke, Nickolls and Coombs cég 6, illetőleg 12 és fél százalék osztalékot fizetett ki az elsőbbségi és közönséges részvények után, az ezután fennmaradt 2762 font sterling 10 shilling nyereséget a munkások közt osztották szét. A cég e rendszernek különösen két eredményét emeli ki. Első sorban hozzájárul abhoz, hogy a munkások állandóan helyben maradnak; míg elsőízben csak 536 munkás részesedett a nyereségben; e munkások száma 1891-ben 644-re, 1893-ben 926-ra és 1895-ben közel 1000-re emelkedett. Másodszorban a jó egyetértést szdárdítja vállalkozó és munkás között és szabályozza a munkabért a vállalat jóvedelmességének megfelelően. Használó hatása van e rendszernek a londoni South-Metropolitan-Gas-Company-nál, mely szintén részesíti munkásait a nyereségben, Jannárban 2500 munkás részese a vállalatnak és a társaság vezetősége már arra gondol, hogy a munkásokat az üzlet vezetésébe is bevonja. — Ezt a rendszert a Harmel cég Franciaországban már tizenöt év előtt hozta be.

— **Kérelem a t. közönséghez.** A Budapestre szóló levelezéseket a hiányos címzés miatt még mindig nem lehet a kellő gyorsasággal kézbesíteni, mert a címíratban a t. közönség többnyire csak az utazót és a házszámot tünteti ki, holott ha a közigazgatási kerületet és tehetőleg az emelet és ajtószámot is feljegyezték, a levelezések kézbesítését meggyorsítaná és a postai közegek teendőit is megkönnyítené. Az utazó postai alkalmazottak ugyanis a Budapestre érkező mozgó és kalauzpostákkal közvetített összes levelezéseket már útközben közigazgatási kerületek szerint rendezik oly czélből, hogy a kézbesítéssel foglalkozó székesfővárosi postabivatalok a rendezett levelezéseket a közigazgatási kerületekben alakított lei vélhordói kerületek szerint gyorsan szetoszthassák. Ha a levelek címzése hiányos, az utazó postai alkalmazottak, nemkülömben a kézbesítő postabivatalok feladatukat a kellő időre megoldani nem képesek és ennél fogva kellő időre a levelek sem kézbesíthetők. Ujból felkérem tehát a t. közönséget, hogy saját érdekében a levelezések gyorsabb kézbesíthetése s a postai alkalmazottak amúgy is terhes szolgálatának megkönnyítése végett a Budapestre szóló levelezések cím iratában az utca és házszámon kívül a közigazgatási kerületet (I — X-ig) és lehetőleg az emelet és ajtószámát is kiírni sziveskedjék. Budapest, 1896 május 28-án. Dürr, s. k.

— **A cigányok első szereplése Magyarországon.** Markó Miklóstól nemrég érdekes könyv jelent meg a magyar cigányokról. Az adatokban gazdag könyvből vesszük a következőket: A cigányok nálunk először Zsigmond király idejében jelentek meg. Honnan jöttek, honnan származtak, ki mondhatná meg? A történetíró hasztalan igyekszik e titok arczáról a fátyolt föllebbenteni, nem sikerült az eddig még senkinek, mert maguk az érdekeltek legkevesebbet tudnak önmagukról. Mondják azonban, hogy ők építették Egyiptom évezredes guláit s a nap esőkjára esodás hangokat zengő szifkusz rabszolgaságuk pusztuló emlékévé. Nyelvök indiára útál, mint származásuk helyére, de emléket itt sem hagytak maguk után s a békés hindu még meséiben sem említi rég-elszakadt mostoha-tesztvéreit. Nem is tudunk, róluk előbb bizonyosat mondani, míg a 15-ik század elején Magyarországra nem költöztek. Ajg telepedtek le itt hazánkban, midőn oly oldalról kezdtek bemutatni tehetségüket, mely csak nem rögtön dicsőséget és bonosodási jogot szerzett nekik. Kivették a benszülöttek kezéből a zenét s azt saját modoruk szerint játszották. A nemzet, mely hivatott zenészeinek kezdte tartani a jövevényeket, nem is kísérlette meg tőlük visszahódítani zenejét, egész a mai napig az ő kezükben van az. Így hallgattak el lassankint a hegedűsök s azóta a cigány hangszer-

sirja végig a hazát. Már Tinódi lelkesedve említi egy híres cigányvirtuózt, Kármán Dömét, s a 16-ik század végén Thurzó Imre lakodalmán oly általános tetszés közt muzsikáltak, hogy azóta a magyar zene vetélytárs-talan értelmezőinek tartatnak. Ez időtől fogva hírok folyton növekedett, míg a múlt században tetőpontját érte el az irántuk tanusított lelkesedés; minden főur-tartott házában cigánybandát, s a rendezett versenyek alkalmával az volt a legbüszkébb, kinek cigánya győzni tudott. Így Tököli, Bercsényi és Rákóczi Ferencz tartottak udvari cigányokat, kik a maguk idejében nem kevésbé voltak országszerte ismeretesek, mint a mostani híres zenészeink. 1737-ben Csáki Imre hibornok Szepesváralján nagyszerű cigányversenyt rendezett melyen a rendezett főpap udvari cigány a, a híres Barna Miska nyerte el tizenegy versenytársa előtt a babért. A jelenlevő urak költségén le is festették ott rögtön a győztes muzsikust, s közakarattal magyar Orfeusnak neveztek el.

Nyiltér*)

Selyem-damasztok 65 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes **Henneberg selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru **postabér és vámentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: Henneberg G. csász. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért felelőséget nem vállal el a szerk.

Sz. 1215—1896 tkvi

88 1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Avranutz Juon I. Avram végrehajtónak Marien Juon borsómezői lakos végrehajtást szenvedő ellen 162 frt 90 kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a borsómezői 191 sztkvben A + 1 3 7. összesen 377 frt. becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1896 évi Julius hó 17-én** d. e. 9 órakor Borsómezői község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tez. 42 §-ban jelzett, árfolyammal számított és az 1881 november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. LX tez. 170 § értelmében a híróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. tszék, mint tkvi hatóságtól.

Gyulafehérvárt 1896 év Március hó 3-án

A kivonat hitelességét igazolja

Kiss János, kiadó.

Jó házból való fiuk
tanulóknak felvétetnek
Gombár Janos
vas, fűszerkereskedésében
Zalatnán.

Üzlet eladás.

Gyulafehérvárt a főter legélénkebb helyén egy jó forgalmu 40 év óta fennálló **fűszer-, vas-, és nőrinbergü áru üzlet**

haláleset miatt jutányos feltételek mellett szabad kézből azonnal eladó.

Eladásra kerül továbbá **egy főtéri és egy tövisutozai ház, Gyulafehérvári Takarékpénztár, Népbank és Magyar-igeni Takarékpénztári részvények.**

Bővebb felvilágosítást szóval vagy levélileg ad **Dr. Mayer Ödön ügyvéd Gyulafehérvárt.**

Aranyérmekkel kitüntetve.

Első cs. és kir. kizár. szabadalma

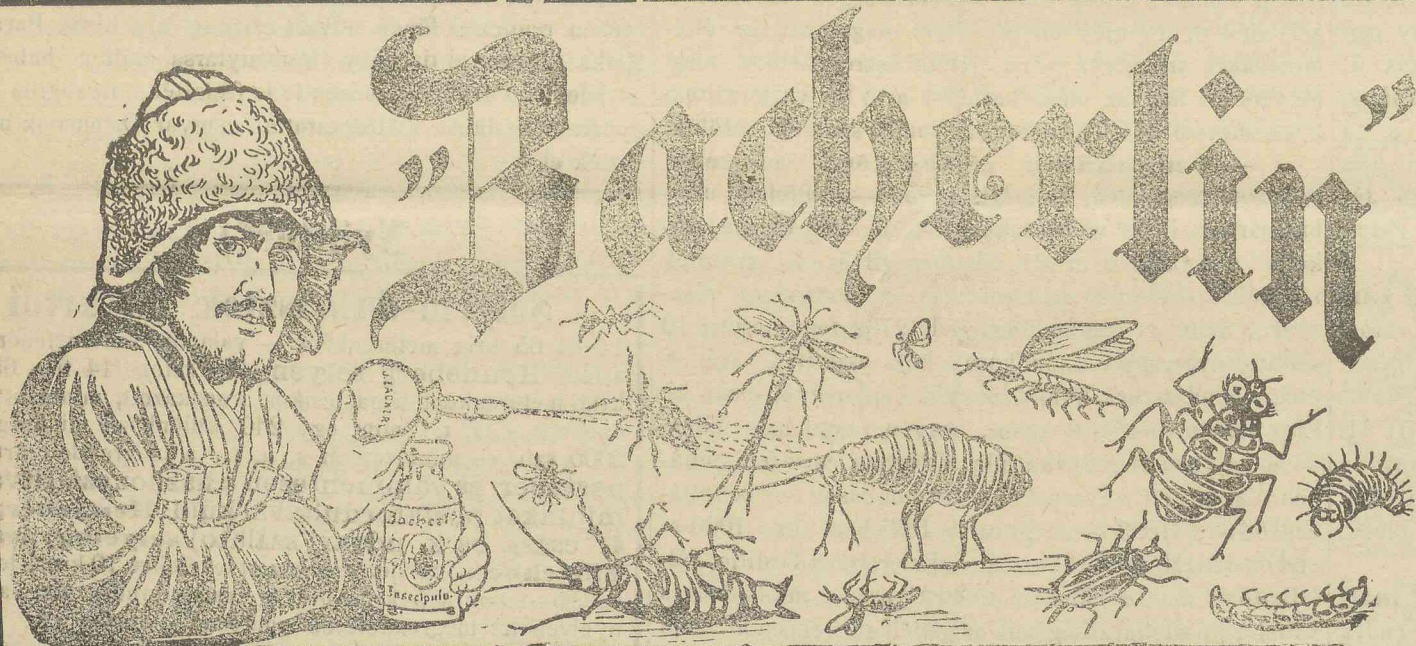
Aranyérmekkel kitüntetve.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

KRONSTEINER KAROLY WIEN, III. Hauptstrasse 120. szám, saját házában.

48 7—20

Főhercegi és hercegi uradalmak, és és kir. katonai raktárak, vasut., ipar, bánya és hamoriársulatok, építkezési munkálatok, **VÁLLALKOZÓK és ÉPÍTŐMESTEREK**, valamint gyár-tulajdonosok szállítója. — Ezen homlokzatfestékek, melyek mészből oldhatók, száraz porított állapotban, 40 különféle színmintában, kilonként 16 krtól feljebb szállítanak és a festékszín tisztaságát illetőleg teljesen hasonló az olajmázoláshoz. — Mintalapok és használati utasítások ingyen és bérmentve küldetnek.

csodálatraméltóan hat!

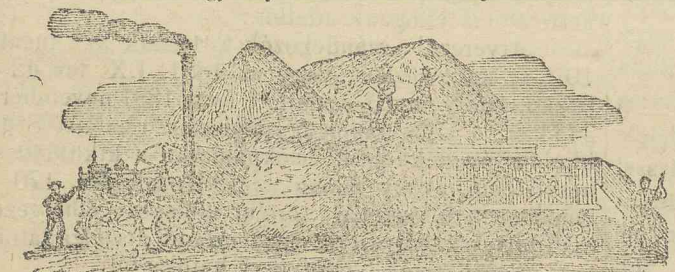
biztosan gyorsan öl mindenféle káros rovarokat és azért millió vevőktől dicsértetik és kerestetik. Ismerte ő jelei a következők 1. a lepecsételt üveg. 2. „Zacherl” név.

Kaphatók: **Gyulafehérvár:** Fröhlich Gyula, Jakabfy A. Nagy József, Szentgyörgyi Mór. **Abrudbánya:** Holnár Árpád, Molnár Árpád, Balásfalva: Consum-Verein, Schiessl Károly, Sinberger Salamon. **Hátszeg:** Meskő János Bats János, Issekutz Béla, Kemendy Albert, Popovits B. **Maros-Ujvár:** Simon Pál, Virág Tamás. **Piski:** Zeidner A. Gusztáv. **Szászváros:** Gross Rud., Hollitzer I., Vlad M., Wallepági I., Wieser Ferb, Zobel M. Németh János. **Szász-Sebes:** Binder I. Ládwig gyógyszer, a „sas”-hoz, Fabritius József, Gross F. János, Schneider Wih., Quitiu J. **Verespatak:** Moldován Lajos.

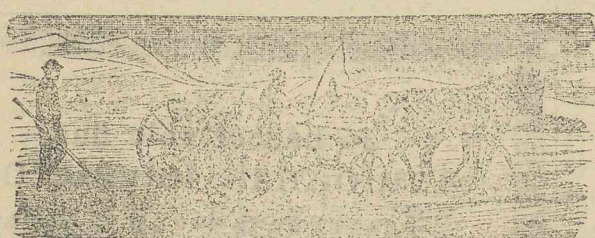
Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

ocomobil és gőzseplőgép-készletet 2/3, egész 12 lőerőig, továbbá járgány- és seplőgépeket, tisztító-rostát, konkolyozók, kaszáló- és aratógépeket, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA” legjobb sorvetőgépek, szénkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, 615-malmok.

Egyetemes acél-akok

és minden egyéb

2 és 3 vasú ekék

gazdasági gépek.

Részletes árajánlatok kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

A Zalathnai kénkovand ipar r.t.

Brassói kénsav-

és

műtrágyagyára.

ajánl: mindennemű száraz és könnyen szórható szuperfoszfátot, répa, szőlő- és árpatrigyát, Thomassalaklisztet, chilivalétromot, kén-savas ammoniákat és minden egyéb műtrágyát szavatolt tartalommal.

Fölvilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál

a gyárvezetőség Brassón, valamint a központi iroda

BUDAPEST IV, Bécsi-utca 5 szám.

Mária-czelli

Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nékdíshetetlen és átlátszóan ismeretes házi és népszerű.

A gyomortegység tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, túlzás lehetet, teltség, savany, felbőgés, hasmenés, gyomorfég, felteleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös széklet.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gúsziták, májbajok és hamoroidoknál.

Említett bajoknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** évek óta kiti-nőknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-tára Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Máriaczelli gyomorcseppek** valódi-an kaphatók.

Gyulafehérvár: 30—35 Fröhlich Gyula gyógyszer-tárában.

Szászsebesen: Reinhardt C. J. gyógyszer-tárában.

Hirdetést jutányos áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbál-lásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik kösz-vénynél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrab-ban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gya-korta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: Török József gyó-gyszer-szónál Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Valódi

Tirolí Loden

nők és férfiak részére

BAUR RUDOLF, Insbruck

kiviteli tüzlet Rudolfstr. 4.

Vízmentes köpenyek, valódi juh-gyapjú szövet öltönyök stb.

Minták ingyen és bérmentve.

A Baur-féle Haveloks és időszak köpenyek kiváló solid elké-szté i módja és az ő előnyös anyagára világhírtvé vált

SARG féle elismert nélkülözhetlen fogtisztító-szer

sok **MILLIO** szor

kipróbált és bevált fogorvosilag ajánlott óvoszer egészséges és szép fogak épségben tar-tására.

28—30

Kapható mindenütt.

Előfizetési felhívás.

A folyó 1896. évi július 1-én lapunk IX. évfolyamának harmadik évfolyadába lép, (jul.—szept.) ez időre az előfizetési díj helyben házhoz hordva, vagy vidéken postán küldve összesen 1 frt.

A kiadóhivatal.

Nyom. Papp Györgynél Gyulafehérvár